

**ИЗВЕШТАЈ
О САМОВРЕДНОВАЊУ И ВРЕДНОВАЊУ
РАДА ШКОЛЕ
ЗА ШКОЛСКУ 2016/2017. годину**

ТИМ И КЉУЧНА ОБЛАСТ

На основу упутстава о процесу вредновања и самовредновања, у првом полугодишту школске 2016/2017. године оформљен је школски тим за самовредновање и вредновање рада школе који сачињавају:

- Помоћник директора – дефектолог Валентина Радуловић
- Стручни сарадник – психолог Јованка Јелић
- Главни васпитач – дефектолог Јелена Јовановић
- Наставник – професор музике Сузана Марић
- Наставник – дефектолог Марија Лукић
- Васпитач – дефектолог Бранкица Младеновић
- Родитељ ученика VIII разреда основне школе - Биљана Брековић
- Представник ученика – Иван Давидовић

У претходној школској години школски тим за самовредновање и вредновање рада школе бавио се проценом квалитета Школског програма и Годишњег програма рада школе, те се стога ове школске године определио за праћење његове реализације у области Настава и учење.

ФАЗЕ САМОВРЕДНОВАЊА

Самовредновање и вредновање рада школе у области Настава и учење трајао је од октобра 2016 до јуна 2017, по тимски разрађеном плану и програму:

- Одређени су извори података за самовредновање и вредновање рада школе у области Настава и учење:
 - планови рада наставника
 - писане припреме наставника
 - педагошки профили и ИОП-2
 - материјали за наставу
 - записници са састанака Стручног тима за инклузивно образовање
 - записници са састанака Стручног тима за додатну подршку
 - белешке наставника
 - непосредан увид у наставни процес, учење и свеске ученика
 - дневници евиденције образовно-васпитног рада
 - извештаји о напредовању ученика
 - записници Стручних већа
 - разговори са наставницима и васпитачима на основу Приручника за самовредновање и вредновање
 - разговори са родитељима/старатељима ученика.

- Дефинисан је узорак за испитивање упитницима (30% наставника)
- Направљен је оперативни план реализације процеса самовредновања и вредновања који укључује: план активности и поделу задатака међу члановима тима за самовредновање и вредновање и временску артикулацију активности
- Обављена је анализа предвиђене документације, извршен је непосредан увид у наставни процес и свеске ученика кроз посете часовима и спроведено је задавање упитника и дескриптивна анализа одговора наставника
- Одржавани су састанци тима за самовредновање ради стицања увида у ток реализације планираних активности и размене релевантних искустава и мишљења у вези са процесом самовредновања у области Настава и учење
- Тим за самовредновање је саставио Извештај о самовредновању и вредновању рада школе за школску 2016/2017. годину.

РЕЗУЛТАТИ САМОВРЕДНОВАЊА И ВРЕДНОВАЊА У ОБЛАСТИ НАСТАВА И УЧЕЊЕ

Увидом у одговарајућу документацију, спровођењем испитивања вођењем разговора (структурираног интервјуа) на основу Приручника за самовредновање и вредновање и непосредним увидом у наставни процес и учење, дошли смо до следећих резултата:

• Планирање и припремање

На основу увида у планове рада наставника, писане припреме и белешке наставника и у материјале за наставу, као и анализом одговора наставника током структурираног интервјуа, уочено је да сваки наставник има Годишње и оперативне планове рада за своје предмете као и педагошке профиле и ИОП-2 у складу са прописаним Планом и програмом.

Планови рада наставника су усмерени на постизање прописаних циљева и задатака, а захваљујући сарадњи чланова Стручних већа и тимова у наставним плановима временски су усклађене, како обрада тема заједничких за више предмета, тако и периодичне провере знања. Наставним плановима су предвиђени различити облици рада, методе и места извођења наставе у функцији ефикасног стицања знања и развоја способности и вештина ученика. Наставници сачињавају оперативне планове поштујући специфичности предмета и ученика са којима раде. На основу провере резултата рада и на основу евалуације ИОП-2, наставници праве одговарајуће корекције планова.

Редовно се припремају за наставу водећи рачуна о избору садржаја, метода, облика и средстава за рад примерено могућностима и карактеристикама ученика.

За припрему наставници користе стручну литературу, интернет, размену искустава са колегама и друге изворе релевантне за образовно-васпитни процес. При припреми наставници узимају у обзир разлике међу ученицима у напредовању, знању и искуству, те припремају и задатке за рад различите тежине. Пре обраде новог градива наставници проверавају колико су ученици савладали претходно градиво и планирају активирање ученика ради коришћења њихових предзнања. Наставне материјале потребне за час наставници израђују у сарадњи са ученицима.

Припреме наставника за реализацију часа имају јасну структуру, а по реализованим часовима наставници бележе запажања и допуне и користе их у следећем припремању. У оквиру припреме за сваки конкретан час наставници остављају отворену могућност за прилагођавања планираног актуелном стању и могућностима као и интересовањима ученика, креирајући алтернативни приступ реализацији одговарајућих наставно-васпитних садржаја.

- **Наставни процес**

Наставни процес као подручје вредновања укључује следеће показатеље: комуникација и сарадња, рационалност и организација, подстицање ученика, корелација и примена знања.

Непосредним увидом у наставни процес и на основу одговора наставника у структурираном интервјуу, установљено је да су информације, упутства и питања наставника добро осмишљена, прецизно формулисана и недвосмислена, те прилагођена могућностима и карактеристикама сваког ученика понаособ. Наставници настоје да се јасно и примерено капацитетима ученика изражавају на часу, проверавајући да ли су ученици исправно разумели питања и упутства. Сваком ученику се обраћају са уважавањем узимајући у обзир њихове способности. Омогућавају ученику да размисли после постављеног питања или задатка, пружајући му одговарајућу подршку и помоћ.

Наставници охрабрују ученике да износе своја мишљења и запажања, добијајући прилику да адекватном повратном информацијом корективно утичу на мишљење ученика. Дијалог између ученика и наставника као и ученика међусобно, одвија се са узајамним уважавањем и поверењем. Наставници воде рачуна да ученици пажљиво слушају једни друге, подстичу солидарност и одговорност у групном раду, као и заједничко трагање за решењем задатка. Ученици не добијају увек готове информације већ се упућују да користе претходно искуство и предзнање за проналажење одговора.

Наставници се у организацији часа руководе, како планираним циљевима и задацима, тако и могућностима ученика. Задатке и динамику рада прилагођавају различитим способностима и склоностима ученика, водећи рачуна о њиховој оптерећености, брзини и начину рада.

У расположивом простору и окружењу наставници примењују различите облике, методе и технике рада у зависности од садржаја и циљева часа, као и од капацитета и актуелног статуса ученика. Током реализације часа, наставници процењују рационалност и организацију наставног процеса и на основу уочених резултата коригују начин рада и садржај часа.

Применом разноврсних метода и облика рада, наставници подржавају постојећа интересовања ученика и подстичу развијање нових. Радозналост, пажња и мишљење ученика су на часу подстицани занимљивим примерима повезаним са њиховим искуством, као и задацима који су за ученике изазовни и траже примену наученог. Рад ученика је усмераван прецизним упутствима при чему добијају подршку да самостално решавају задатке. Ученици су подржани да постављају питања, а посебна пажња се посвећује ученицима који спорије напредују. Наставници мотивишу ученике честим похвалама и наградама, те истицањем позитивних примера понашања и постигнућа ученика.

Наставници подсећају ученике да при учењу нових садржаја користе и искуства стечена у другим областима. Ученици се оспособљавају да школска знања примењују у свакодневном животу, у вези са чим осмишљавају школске и ваншколске активности које захтевају коришћење наученог.

- **Учење**

У овом подручју вредновања сагледавали смо следеће показатеље: одговорност ученика и начин учења.

Непосредним увидом у наставно-васпитни процес и на основу одговора наставника, уочено је да се код ученика перманентно развија одговоран однос према учењу и инсистира се на што већој самосталности у раду. Ученици су подстицани да себи постављају и дугорочне циљеве и задатке и покретани су да успостављају њихов континуитет. Наставници стално утичу на ученике да преузму одговорност за сопствено постигнуће и напредовање у складу са њиховим могућностима подстичући их да што је могуће објективније процењују своје знање и знање других ученика. У процесу учења, наставници код ученика креирају свесност о значају ослањања на сопствене капацитете, при чему им максимално активирају раније стечена знања и искуства.

Наставници примењују различите облике, методе и технике рада на часу, јер ученици имају различите стилове учења, способности и интересовања, те упућују ученике у разне технике учења. Подстичу ученике на активно стицање знања, разлучујући битно од небитног и инсистирајући на томе да ученици препознају могућност примене наученог. У складу са могућностима и карактеристикама ученика, наставници им обезбеђују и учење путем открића и решавања проблема, као и коришћења примарних додатних материјала (ТВ, часописи, књиге..).

- **Праћење напредовања ученика**

Праћење напредовања ученика као подручје вредновања подразумева: праћење и оцењивање ученика као и извештавање.

На основу увида у одговарајућу школску документацију и у наставни процес кроз посете часовима може се рећи да се праћење напредовања и постигнућа ученика одвија континуирано и систематски као саставни елемент образовно-васпитног рада. Вредновање и проверу постигнућа ученика наставници остварују у свим фазама наставног процеса, а оцењивање врше у складу са прописаним правилима о оцењивању ученика. О критеријуму оцењивања наставници се договарају на нивоу стручног и одељенског већа, узимајући у обзир специфичности ученика са сметњама у развоју, као и доминантно мотивациону улогу оцена у образовно-васпитном раду са овом категоријом ученика.

Знања ученика се процењују на различите начине (усмена комуникација на часу, тестирање, писмене вежбе...). При оцењивању наставници узимају у обзир и залагање ученика у целини и цене активности и доприносе сваког ученика понаособ, а ученицима који имају тешкоће у савладавању предвиђеног програма пружају одговарајућу помоћ и подршку. Оцењивање наставници користе за процену ефикасности своје наставе и рада ученика и за даље планирање наставних садржаја и поступака.

Наставници редовно и јасно извештавају о нивоу постигнућа ученика по утврђеним процедурама са којима су упознати и сви родитељи и ученици. Родитељи су благовремено информисани о раду, успеху и понашању ученика, као и са смерницама за даље напредовање, при чему је обзбеђена двосмерна комуникација са родитељима. Извештаји о напредовању ученика садрже податке о темпу којим ученици постижу нивое постигнућа у односу на прописане задатке и циљеве, као и о квалитативним специфичностима достигнућа сваког конкретног ученика.

- **Процена нивоа остварености у области Настава и учење**

У области Настава и учење вредновали смо следећа подручја: планирање и припремање, наставни процес, учење и праћење напредовања ученика.

За свако од наведених подручја, на основу увида у школску документацију, истраживањем помоћу структурираног интервјуа и непосредним увидом у наставни процес, дошли смо до процене да нашој школи, захваљујући квалитету њеног функционисања у области наставе и учења, припада ниво остварености четири (4).

- **Предлози за унапређење рада школе у области Настава и учење**

Иако квалитет рада наше школе у области наставе и учења одговара нивоу остварености четири (4), нагласићемо у којим је аспектима постојећа достигнућа пожељно и надаље унапређивати.

Потребна је континуирана сарадња у оквиру стручних већа и тимова са мултидисциплинарним приступом, ради постизања што вишег степена корелације између различитих предмета, како при планирању, тако и у реализацији наставног процеса.

Ради благовремене подршке целокупном развоју ученицима са сметњама у развоју, неопходно је јачати консултативни однос између стручњака у области психомоторне реедукације и одељенских старешина у основној школи, посебно у нижим разредима, а дугорочније гледано, препоручљиво је оформити стручно веће за предмете психомоторне вежбе, логопедске вежбе и корективне вежбе.

У домену рада стручних већа потребно је и даље јачати размену на плану сталног усаглашавања наставних планова и програма са могућностима и карактеристикама ученика, у вези са чиме је неопходно наставити сарадњу са Комисијом за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету/ученику.

Када су у питању уџбеници и наставна средства, пожељно је да се креирају заједничке активности наставног и васпитног кадра у проналажењу и иницирању уџбеника и наставних средстава што примеренијих капацитетима и карактеристикама ученика са сметњама у развоју.

Умка, 31.08.2017. године

Директор школе

Љиљана Вукошић